

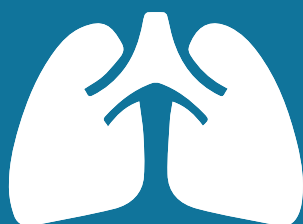

5 ZASAD GŁÓWNYCH

- 1.** W pozycji bezpiecznej należy układać tylko poszkodowanych, którzy **NIE** spełniają kryteriów podjęcia oddechów ratowniczych lub uciśnień klatki piersiowej (RKO)
- 2.** W celu wczesnego postawienia rozpoznania udaru należy stosować skale oceny pacjenta z udarem
- 3.** Jeśli podejrzewa się udar cieplny (związany z wysiłkiem lub niezwiązany z wysiłkiem), należy natychmiast przenieść poszkodowanego z miejsca o wysokiej temperaturze, rozpocząć bierne chłodzenie i zastosować dodatkowe dostępne metody chłodzenia
- 4.** W celu zatamowania ciężkiego, zagrażającego życiu krwawienia należy zastosować bezpośredni ucisk na miejsce krwawiące oraz rozważyć założenie opatrunku hemostatycznego lub opaski uciskowej
- 5.** W przypadku oparzenia termicznego należy usunąć poszkodowanego ze źródła wysokiej temperatury i natychmiast rozpocząć chłodzenie oparzenia w chłodnej lub zimnej wodzie przez 20 minut. Oparzenie należy luźno okryć czystym, jałowym opatrunkiem lub folią spożywczą

POZYCJA BEZPIECZNA

KLUCZOWE DOWODY NAUKOWE

Korzystne rezultaty pod postacią utrzymania drożności dróg oddechowych oraz zmniejszenia częstości hospitalizacji dzieci popierają stosowanie pozycji leżącej na boku.

W przypadku przedawkowania opioidów pozycją preferowaną jest pozycja leżąca częściowo na boku, a nie klasyczna pozycja bezpieczna.

GŁÓWNE ZALECENIA

Doroślých oraz dzieci z obniżonym poziomem świadomości spowodowanym schorzeniem lub urazem innym niż fizyczny, którzy NIE spełniają kryteriów podjęcia oddechów ratowniczych lub uciśnięć klatki piersiowej (RKO), zaleca się ułożyć w pozycji leżącej na boku.

ROZPOZNANIE UDARU

KLUCZOWE DOWODY NAUKOWE

Wczesne rozpoznanie udaru w warunkach przedszpitalnych skraca czas do rozpoczęcia leczenia, a wcześniejsze poinformowanie szpitala ma zasadnicze znaczenie dla poprawy skuteczności leczenia.

Zastosowanie skal oceny pacjenta z udarem w warunkach przedszpitalnych zwiększa liczbę pacjentów z potwierdzonym rozpoznaniem udaru.

GŁÓWNE ZALECENIA

W celu wczesnego postawienia rozpoznania udaru należy stosować skalę oceny pacjenta z udarem.

CHŁODZENIE W PRZYPADKU UDARU CIEPLNEGO

KLUCZOWE DOWODY NAUKOWE

Do udaru cieplnego dochodzi, gdy temperatura głęboka ciała przekracza 40°C . Jest to stan zagrożenia życia, który może prowadzić do poważnego uszkodzenia narządów wewnętrznych oraz śmierci, jeśli temperatura głęboka ciała nie zostanie szybko obniżona.

Inne formy aktywnego chłodzenia, w tym przykładanie pakietów z lodem w okolice pach, pachwin i szyi, stosowanie pryszniców, przykładanie wypełnionych lodem ręczników czy prześcieradeł, zraszanie ciała i stosowanie nadmuchów powietrza. Bierne metody chłodzą nieznacznie szybciej niż techniki wykorzystujące parowanie.

Najszybsze chłodzenie osiąga się poprzez zanurzenie całego ciała (od szyi w dół) w wodzie o temperaturze $1-26^{\circ}\text{C}$

GŁÓWNE ZALECENIA

Poszkodowanych dorosłych z udarem cieplnym spowodowanym wysiłkiem lub niespodziewanym wysiłkiem fizycznym należy zanurzyć całych (od szyi w dół) w zimnej wodzie ($1-26^{\circ}\text{C}$) do czasu obniżenia temperatury głębokiej poniżej 39°C . Jeśli nie jest możliwe zanurzenie w wodzie, należy zastosować każdą inną natychmiast dostępną metodę chłodzenia.

OPANOWANIE CIĘŻKICH KRWAWIEŃ ZAGRAŻAJĄCYCH ŻYCIU

KLUCZOWE DOWODY NAUKOWE

Niekontrolowane krwawienie jest główną przyczyną zgonów u 35% ofiar urazów.

Wykazano, iż opaski zaciskowe zatrzymują zagrażające życiu krwawienie z ran na kończynach, a ich stosowanie poprawia przeżywalność pacjentów.

Zastosowanie ręcznego ucisku bezpośredniego w celu kontroli zagrażającego krwawienia ma ograniczone i pośrednie znaczenie.

Dowody naukowe popierają stosowanie opatrunków hemostatycznych wraz z ręcznym uciskiem bezpośrednim w celu opanowania krwawień zagrażających życiu.

GŁÓWNE ZALECENIA

W celu opanowania ciężkiego krwawienia zagrażającego życiu należy zastosować bezpośredni ucisk na miejsce krwawiące oraz rozważyć założenie opatrunku hemostatycznego lub opaski uciskowej.

OPARZENIA TERMICZNE

KLUCZOWE DOWODY NAUKOWE

Chłodzenie oparzeń termicznych ogranicza ostateczną głębokość uszkodzenia tkanek i prawdopodobnie zmniejsza liczbę pacjentów, którzy w celu leczenia będą wymagali hospitalizacji.

Folię spożywczą można zastosować jako opatrunek ochronny na ranę oraz w celu zmniejszenia uczucia ciepła i parowania, zmniejszenia bólu oraz łatwiejszego uwidocznienia rany.

Inne dostrzegane korzyści z chłodzenia to ulga w bólu oraz zmniejszenie obrzęku, zmniejszenie ilości powikłań infekcyjnych i szybsze gojenie rany.

GŁÓWNE ZALECENIA

W przypadku oparzenia termicznego należy usunąć poszkodowanego ze źródła wysokiej temperatury i natychmiast rozpocząć chłodzenie oparzenia w chłodnej lub zimnej wodzie przez 20 minut. Oparzenie należy luźno okryć czystym, jałowym opatrunkiem lub folią spożywczą.

PIERWSZA POMOC STAN PRZEDOMDLENIOWY

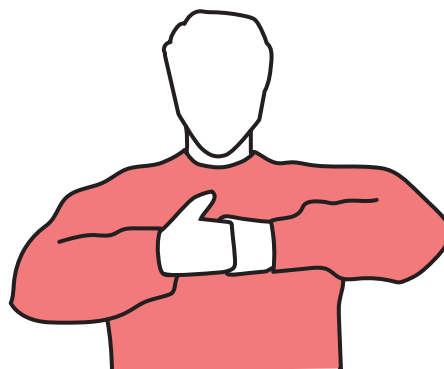

EUROPEAN
RESUSCITATION
COUNCIL

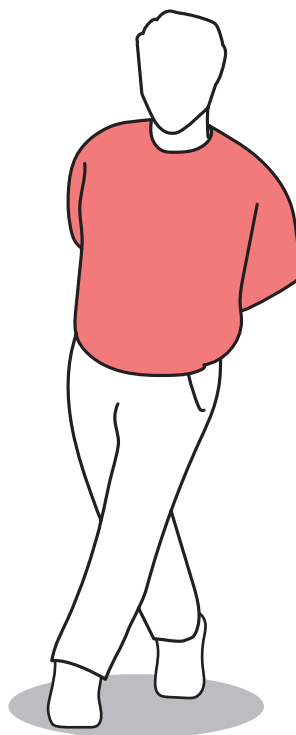
1. Kucanie

2. Napięcie mięśni ramion

3. Napięcie mięśni nóg

PIERWSZA POMOC POZYCJA BEZPIECZNA

EUROPEAN
RESUSCITATION
COUNCIL

